

[Nissen.]

faa noget at vide om, hvor meget der skulde til, naar en saadan Akkordlov skulde føres ud i Livet og praktiseres.

Det ærede Medlem Hr. J. P. Nielsen sagde, at det var kun de smaa Sparere, som tabte den opsparede Markkapital; derimod, sagde det ærede Medlem, sad Landmændene ved Krigens Slutning med gældfrie Gaarde. Ja, en stor Del af de sønderjydske Landmænd sad ved Krigens Slutning med gældfrie Gaarde, men ved det ærede Medlem, hvordan disse Gaarde var blevet gældfrie? Det var de blevet derigennem, at vi paa Grund af Krigen var blevet tvunget til at udplyn-dre vore Gaarde, til Dels aflevere vore Besætninger, lade være med at købe Kunstgødning, altsaa derigennem ogsaa udplyndre vore Jorder; vore Bygninger havde vi ladet forfalde. Derved havde vi sparet Penge, som vi havde sat i Sparekasserne, men de gik, som vi ved, fløjten samtidig med de smaa Spareres Penge. Det ærede Medlem Hr. J. P. Nielsen har derfor ikke Ret i sin Paastand. Jeg havde troet, at det ærede Medlem havde været lidt bedre inde i de sønderjydske Forhold, end han er, særlig paa dette Omraade.

Dermed skal jeg forlade de ærede fore-gaaende Talere og gaa over til en saglig Be-handling af de særlige sønderjydske Forhold.

Det, der efter min Mening foreligger her i Dag, er, om man kan komme til Klarhed over, om de sønderjydske Amter økonomisk set er daarligere stillet end det øvrige Land. Jeg mener jo, at vi er det, og at det efter Sagens Natur slet ikke kan være anderledes. Jeg skal straks komme ind paa en Belysning af de Faktorer, som har været medvirkende til, at sønderjydske Landmænd i Dag er daarligere stillet økonomisk set end de øvrige Landmænd i Danmark.

De fleste ærede Medlemmer i dette høje Ting er vel nok bekendt med, hvorledes det gik den tyske Valuta, at den brød sammen og blev værdiløs. En Følge deraf blev, at ogsaa al opsparet Markkapital i Sønderjy-land blev værdiløs. Det er et af de Forhold, der har gjort sig gældende i Sønderjylland i Modsætning til det øvrige Land, med Und-tagelse af de Tilfælde, hvor man selv har været ude for det ved at spekulere i Mark.

Et andet Forhold er, at da man først kunde begynde at skimte, hvor det bar hen, at Sønderjylland efter al Sandsynlighed igen vilde komme tilbage til Danmark, var der ikke saa faa, der paa det Tidspunkt laante Kroner til høje Renter, 7—8, ja op til 12 pCt., til at konvertere deres Marklaan med. Man kan jo sige, at dette skulde de

ikke have gjort, men man kunde paa dette Tidspunkt endnu ikke se, at Marken vilde bryde sammen, tværtimod, der var snarere Udsigt til en Stigning af den tyske Valuta, og man troede saaledes ganske bestemt, at man kunde have en Fordel ved at konver-tere Markgælden med Kronelaan. De fleste Kronelaan af den Art blev stiftet paa en Tid, da Kursen var mellem 30 og 40, og de sam-lede Laan, der blev optaget af den Art, an-drog i 1919 ca. 40 Mill. Kr.

Under Krigen var der blevet drevet Rovdrift paa de sønderjydske Gaarde, Kunstgødning kunde kun erholdes i meget ringe Udstrækning, medens Plojearealet var det samme. Jorden blev selvfølgelig derved udpint og de allerfleste Steder ogsaa uren paa Grund af manglende Arbejds-kraft, da alt vaabenført Mandskab jo var indkaldt til Krigstjeneste. Dertil kom, at der var tvungen Aflevering af Kvæg til Hæren, hvorved vore Besætninger blev reduceret ikke alene til det halve, men i mange Tilfælde til en Fjerdedel. Bygnin-gerne lod man forfalde, fordi man ikke kunde faa Vedligeholdelsesmateriale eller Haand-værkere.

Man maa heraf kunne se, at allerede ved Krigens Afslutning var det sønderjydske Landbrug sat meget tilbage, og at der fore-stod et stort Genrejningsarbejde. Dette Genrejningsarbejde skulde vi saa i Gang med efter Genforeningen, og da den opspa-rede Markkapital, som jeg har nævnt, var blevet værdiløs, maatte vi straks begynde med at tage Kronelaan.

Jeg skal i denne Forbindelse ogsaa næv-ne nogle uheldige Omstændigheder, som virkede økonomisk nedbrydende for Søn-derjylland. Genforeningen trak saaledes længere ud, end man havde ventet og regnet med. Dette bevirkede, at vi i mange Hen-seender havde Udgifter i Kroner og Ind-tægter i Mark. Der løb store Vekslerenter paa Kronelaanene, som vi selvfølgelig kom i Restance med. Et andet Forhold, der gør sig stærkt gældende, er, at da Kreditfore-ningerne i August 1920 begyndte deres Virk-somhed i Sønderjylland, stod Kursen paa deres Obligationer i ca. 75. Endvidere indkøbtes i Foraaret 1920 Kunstgødning og Saasæd til høje Priser i Danmark, Saakornet ved Landboforeningernes Medvirken og paa Kredit til Efteraaret, og da saa Efteraaret kom, faldt Priserne.

I 1921 havde vi den værste Tørke, vi har oplevet i Mands Minde, og den vir-kede paa Grund af Jordens daarlige Kul-tur- og Renhedstilstand ulige mere ødelæg-gende i Sønderjylland end i det gamle